

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ОК 29

**«МОВНА ПІДГОТОВКА: ПРАКТИКУМ З
МЕДІАЛІНГВІСТИКИ»**

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	Журналістика
Факультет	Журналістики
Кафедра	Теорії і методики журналістської творчості
Семестр	2
Кількість кредитів	4
Мова викладання	українська
Викладач	к.філол. н., доцент кафедри теорії і методики журналістської творчості Миронюк Валентина Михайлівна.
Контактна інформація	Miron7677@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Навчальна дисципліна «Мовна підготовка: практикум з медіалінгвістики» забезпечує фахову підготовку фахівцям першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в галузі журналістики; націлена на комплексне вивчення сучасного медіатексту, аналіз медійного тексту у лінгвостилістичному аспекті; вивчення орфоепічних, орфографічних, морфологічних, синтаксичних норм сучасної української мови.
Мета та цілі	Метою є формування системного уявлення фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в галузі журналістики про медіатекст мову, про мовну особистість, її розвиток, про можливості та умов самовдосконалення. Забезпечити підготовку майбутніх фахівців розширити лексичний та фразеологічний запас, який активно використовує журналіст у своїй діяльності, удосконалює мовну грамотність, загальний рівень культури усного та писемного мовлення Завдання курсу: формувати вміння створювати грамотний медійний продукт; забезпечення осмисленого розуміння фахівцями першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в галузі журналістики та соціальних комунікацій основ курсу; переведення теоретичних знань на рівень конкретних потреб, на рівень постановки й реалізації професійних завдань.
Результати	У результаті вивчення дисципліни студенти знатимуть норми культури та

навчання	техніки мовлення, вимову, дикцію, інтонаційну виразність; теоретичні основи словотвірного та морфологічного рівнів мови; теоретичні основи лексичного та фразеологічного рівнів мови; можливості літературної мови для потреб щоденної роботи зі словом; чинники розхитування мовних норм; наукову й довідкову літературу питання; характер синтаксичних зв'язків і семантико-синтаксичних відношень у системі української мови; перехідні явища, що впливають на граматичну і власне лексичну належність мовних компонентів; теоретичні засади культури мовлення з погляду синтаксичної будови речень. Умітимуть аналізувати свою і чужу вимову, виявляти відхилення від орфоепічних норм; застосовувати різні способи для їх подолання; навчитися ставити свій голос, використовувати для цього комп'ютерні технології; виразно читати тексти різних жанрів; створювати партитуру тексту, транскрибувати його відповідно до орфоепічних норм; засвоєння теоретичних основ словотвірного й морфологічного рівнів; засвоєння граматичних норм української мови; ознайомлення з закономірностями й тенденціями розвитку граматичних явищ у сучасній мові; ознайомлення з актуалізацією певних словотвірних моделей та граматичних форм; формування мовного чуття й формулювання мотивацій доцільності відбору певних граматичних форм для творчих текстів; вироблення вмінь актуалізації знань студентів у творчому процесі; формування навичок послуговування морфологічними синонімами; формування умінь і навичок редагувати тексти з порушенням граматичних норм; формування навичок з опрацювання наукової й довідкової літератури; володіти лексичними нормами, правильно і доречно використовувати лексичні одиниці української мови; відредагувати текст у межах запропонованих лексичних і фразеологічних мінімумів; користуватися усіма типами словників.
Soft skills: компетентності, що відповідають заявленим цілям програми	Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills: Тайм-менеджмент, здатність пристосовуватися, здатність до колаборацій, креативність, переконливість, соціально-психологічні аспекти професійної компетентності: навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння вирішувати конфліктні ситуації, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміти важливість дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше. Вміння виявляти та вирішувати проблеми. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Медіалінгвістика», «Медіаграмотність», «Мовна підготовка: редагування».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
	Змістовий модуль 1. Мова ЗМІ як найважливіший засіб впливу на суспільну свідомість	

Тема 1. Медіалінгвістика як наука.	Медіалінгвістика як наука. Медіатекст як ключове поняття медіалінгвістики.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань
Тема 2. Лексикологія. Використання фразеологізмів у ЗМІ	Лексикологія. Використання лексикології у прикладному використанні функціонування соціальних комунікацій. Фразеологічна одиниця і слово. Фразеологія і її роль у написанні текстів різних журналістських жанрів. Фразеологічні єдності, зрощення, сполучення, вислови, їх відмінність застосування у журналістській творчості. Лексикографія. Роль та значення лексикографії у журналістській творчості.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань
Тема 3. Фонетика. Орфоепічні норми сучасної української літературної мови	Фонетична транскрипція та її роль у медійному використанні та озвученні тактів аудіо- та відеопродукції. Синтагматичне членування речення, логічний і емоційно-експресивний наголос. Правопис префіксів іншомовного походження.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань
Тема 4. Орфографічні норми сучасної української літературної мови і їх використання у різних видах ЗМІ	Вживання апострофа в українській мові. М'який знак. Спрощення в групах приголосних. Велика літера в українській мові. Написання і використання слів іншомовного походження у масмедіа.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань
Змістовий модуль 2. Медіатекст як поняття медіалінгвістики		
Тема 5. Морфологічні норми сучасної української	Самостійні частини мови, сфера їх використання в ЗМІ. Службові частини мови. Розділові знаки при однорідних членах речення. Кома між однорідними членами речення.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment)

<p>літературної мови. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови. Словосполучення. Речення</p>	<p>Розділові знаки при вставних та вставлених конструкціях. Розділові знаки при звертанні.Складне речення. Розділові знаки у складному реченні. Пряма мова та цитати.</p>	<p>assessment) Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань</p>
<p>Тема 6. Медіатекст як основа редакторської роботи.</p>	<p>Особливості тексту; літературознавче опрацювання тексту. Жанрові особливості текстів.Образ та знак. Редакторський аналіз тексту. Текст як поняття семіотики й культурології.</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань</p>
<p>Тема 7. Маніпулятивний й потенціал мови у різних функціонально-жанрових типах медіатекстів. Принципи захисту від маніпулятивних тактик:</p>	<p>Маніпулятивний потенціал мови у різних функціонально-жанрових типах медіатекстів: новинах, публіцистиці, аналітиці, рекламі. Принципи захисту від маніпулятивних тактик: концепція медійної грамотності.</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань</p>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Базова

1. Авраменко О. Було – стало: зміни в правописі. К., 2019. 40с.
2. Авраменко О. 100 експрес-уроків української. Частина 2. К.: Книголав, 2017. 192 с.
3. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити/ за заг. Ред. О.Сербенської. Львів, 2017. 304 с.
4. Береза Т. Гарна мова – одним словом: словник вишуканої української мови. Львів, 2017. 420 с.
5. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 2014.
6. Головащук С.І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. К.: Либідь, 2013.

7. Орфоепічний словник української мови: У 2 т. Т.1,2. – К.,2001 — 2015.
8. Остапченко О. Українська мова в грі: Проблемні завдання, конкурси, зманання, цікаві факти,, тести, квести. К, 2018. 224 с.
9. Пілецький В. Практичні завдання з фонетики та фонології сучасної української літературної мови. – Львів, 2016.
10. Погрібний М.І. Українська літературна вимова. – Агентство «Трасформ», 2014.
11. Пономарів О.Д. Культура слова: Мовностилістичні поради: Навч. посібник. – К., Либідь, 1999. – С. 16 – 33.
12. Сербенська О.А. Культура усного мовлення. Практикум: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2014.
13. Сучасна українська мова / За ред. О.Д.Пономарева. – 3 вид. – К.: Либідь, 2005.
14. Тоцька Н.І. Сучасна українська мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка. Орфографія: Посібник – К.: Вища шк. 1995.
15. Українська мова: Енциклопедія. – Вид. 2-ге, виправлене і доповнене – К., 2004.
16. Сучасна українська літературна мова: Підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.; За ред. М. Я. Плющ. – 3-є вид. – К.: Вища шк., 2016.
17. Сучасна українська мова: Підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; За ред. О. Д. Пономарева. – 3-є вид. – К.: Либідь, 2005.
18. Українська мова: Практикум. Навчальний посібник / Пазяк О. М., Сербенська О. А., Фурдуй М. І., Шевченко Л. Ю. – К., Либідь, 2010.
19. Ющук І. П. Українська мова. – К., Либідь, 2005.
20. Волкотруб Г.Й. Практична стилістика сучасної української мови. Використання морфологічних засобів мови. К., 1998.
21. Пазяк О.М., Сербенська О.А., Фурдуй М.І., Шевченко Л.Ю. Українська мова. Практикум. К., 2009.
22. Сучасна українська мова: Підручник / За ред. О.Д.Пономарева. – 3-є вид. – К., 2005.
23. Сучасна українська літературна мова: Підручник / За ред. М.Я.Плющ. – 3-є вид. – К., 2008.
24. Українська мова: Практикум: Навч. посібник / Пазяк О.М., Сербенська О.А., Фурдуй М.І., Шевченко Л.Ю. – К., 2012.
25. Ющук І.П. Українська мова. – К., 2005.
26. Шевченко Л.Ю., Різун В.В., Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1993.
27. Плющ М.Я., Леута О.І., Гальона Н.П. Сучасна українська літературна мова: Збірник вправ: Навч. посіб. – 2-гу вид., переробл. і допов. – К., 2013.
28. Українська мова для іміджу та кар'єри/ І.М. Літвінова, Т.В.Котукова. Харків, 2019. 160с.

Додаткова

1. Винницький В. Українська акцентна система: становлення. розвиток. – Львів, 2002.
2. Плющ Н., Бас- Кононенко О. та ін. Сучасна українська літературна мова. Фонетика: Навч. посібник для студентів-філологів. – К., 2002.
3. Волкотруб Г.Й. Практична стилістика сучасної української мови: Використання морфологічних засобів мови. – К., 1998.
4. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Л., 2000.
5. Караванський С. Пошук українського слова, або Боротьба за національне «я». – К., 2002.
6. Непийвода Н. Ф. Сам собі редактор: Порадник з української мови. – К., 1998.
7. Пономарів О. Д. Культура слова: Мовностилістичні поради. – К., 2003.
8. Потелло Н.Я. Українська мова і ділове мовлення. – К., 2002.
9. Селіванова О. О. Нариси з української фразеології (психолінгвістичний та етнокультурний аспекти). – К.; Черкаси: Брама, 2004.
10. Сімонок В. П. Семантико-функціональний аналіз іншомовної лексики в сучасній українській мовній картині світу. – Х.: Основа, 2000.
11. Словник синонімів української мови: У 2 т / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. – К.: Наук. думка, 2001.
12. Український правопис (4-е видання, виправлене й доповнене). – К., 2004 (і наст. стереотип. видання).
13. Шевченко Л.Ю., Різун В.В., Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова. Довідник. К., 2006.
14. Волощак М. Неправильно – правильно: Довідник з українського слововживання. За матеріалами ЗМІ. – К., 2012.
15. Мамалиґа А.І. Синтаксис тексту // Різун В.В., Мамалиґа А.І., Феллер М.Д. Нариси про текст. – К., 2008.
16. Пазяк О.М., Кисіль Г.Г. Українська мова і культура мовлення. – К., 2005.
17. Пономарів О.Д. Культура слова: Мовностилістичні поради. – К., 2012.

Інформаційні ресурси

www.linguist.univ.kiev.ua

www.mova.info

www.vesna.org.ua

Електронна бібліотека Інституту журналістики (www.journ.univ.kiev.ua)

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-4)	32
Змістовий модуль 2 (теми 5-7)	28
Підсумковий контроль (теми 1-7)– екзамен	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни